



מדינת ישראל

משרד החינוך התרבות והספורט
המינהל לפיתוח מערכת החינוך
הגף לעיצוב חזות מבני חינוך

תקנון תחרות ופרסים

תחרות עבודות סטודנטים לארכיטקטורה

"תכנון ועיצוב מבני חינוך"

תחרות מס' 6 - לשנת התשס"ו

ירושלים התשס"ו, 1.11.2005

3	מבוא	.1
3	מטרות התחרות	.2
4	נהלים ותנאי סף להשתתפות בתחרות	.3
5	קטגוריות ותחומי העבודות שיוגשו לתחרות	.4
8	תקציב הפרסים	.5
8	נוהל הגשת הבקשות	.6
9	הרכב ועדת ההיגוי והשיפוט ותפקידיה	.7
10	נוהל בחירת חברי ועדת השיפוט לתחרות ודרך עבודתה	.8
10	הקריטריונים לשיפוט העבודות המוגשות	.9
11	נוהל פרסום הזוכים בפרסי הגף	.10

תקנון תחרות ופרסים

תחרות עבודות סטודנטים לארכיטקטורה ולעיצוב

"תכנון ועיצוב מבני חינוך"

תחרות מס' 6 - לשנת התשס"ו

1. מבוא

- 1.1 הגף לעיצוב חזות מבני חינוך פועל מתוך הצורך הקיים בשטח לשפר את רמת התכנון והעיצוב של מבני החינוך, ואת החזות והאסתטיקה שלהם.
- 1.2 מדיניות הגף היא לעודד את המוסדות להשכלה גבוהה המאשרים על-ידי המועצה להשכלה גבוהה, או הנמצאים בתהליך הכרה, שיש בהם מחלקות לארכיטקטורה, לבינוי ערים, לעיצוב פנים, לעיצוב תעשייתי ולעיצוב המוצר, לקיים במסגרת תכנית הלימודים שלהם פרויקטים וקורסים ייעודיים לתכנון ולעיצוב מבני חינוך.
- הגף מעודד את הסטודנטים להשתתף בקורסים אלה באמצעות תחרות, הענקת פרסים והצגת עבודותיהם.
- הדגשים ששם הגף השנה בתחרות הסטודנטים הם להרחיב את תחומי הפרויקטים באופן שיאפשר את חקירת בית-הספר כמערכת תרבותית-חברתית, ובדיקת הזיקות וקשרי הגומלין בינו לבין הקהילה אותה הוא משרת, על רקע השינויים האורבניים-תרבותיים המתרחשים בשנים האחרונות, ובהתייחס לבעיית האלימות.
- 1.3 במסגרת התקנון דלהלן יוגדרו הכללים והתנאים, שעל פיהם יוענקו הפרסים הכספיים לסטודנטים הלומדים במוסדות המוכרים על-ידי המועצה ואשר עבודותיהם יוגשו לתחרות להשכלה גבוהה, וכן תיקבע מסגרת העבודה הכללית של ועדת ההיגוי והשיפוט.

2. מטרת התחרות

- 2.1 המטרות והיעדים הספציפיים שלשמן הוחלט להעניק פרסים לסטודנטים הם:
- 2.1.1 קיום קורס/סטודיו/פרויקט ייעודי המבוצע במסגרת תכנית הלימודים של המוסד בתחום; תכנון ועיצוב מבני חינוך, בשנת הלימודים הנוכחית.
- 2.1.2 עידוד והכשרת סטודנטים לארכיטקטורה ולעיצוב להעמקת ההתעניינות וההתמחות בנושא תכנון ועיצוב מבני חינוך, מגן הילדים ועד למכללות. בתחרות יושם השנה דגש על תכנון מבני

חינוך רב-תכליתיים המשולבים בקהילה ובמרחב האורבני-תרבותי בו נמצא המוסד. כן יושם דגש על תכנון ועיצוב המפחית אלימות.

- 2.1.3 שיפור רמת התכנון והעיצוב, תוך עידוד לחשיבה יצירתית ולמציאת פתרונות מקוריים לפונקציות נדרשות, במבנים ובחללים עצמם, למוצרים ולאביזרים שונים הקשורים בסביבה הלימודית הכוללת, ובכלל זה חצר בית-הספר כחלק ממרחב הלמידה. תכנון המאפשר מרחב אישי ללומד ויצירת אינטימיות גם במבנים גדולים, יצירת חללים ושטחי מפגש המעודדים מעורבות חברתית של לומדים ומונעים חיכוך ואלימות, תכנון גמיש של מרחבי הלמידה המתאימים ליחסים המשתנים של מורה-תלמיד, וכן תכנון עמדות עבודה למורה.
- 2.1.4 הבניית תחום תכנוני זה כתחום מובחן במערכת מבני ציבור רב תכליתיים ומשולבים בקהילה
- 2.1.5 יצירת מאגר עבודות המאפשרות תהליך חקירה תיאורטי-אקדמי.

3. נהלים ותנאי סף להשתתפות בתחרות

- 3.1 **קורס מוסדי ייעודי:** קורס/סטודיו/פרויקט המיועד ומכוון לנושא: תכנון ועיצוב מבני חינוך.
- 3.2 **סטודנט מועמד לפרס:** סטודנט הלומד בקורס המוגדר בתת סעיף 2.1.1 לעיל, תושב ישראל, שלא הורשע במהלך לימודיו בעברות משמעות.
- 3.3 **עבודת תכנון:** עבודה מקורית המוגשת על-ידי הסטודנט ואשר לא זכה בגינה בפרס כספי אחר.
- 3.4 סטודנט המגיש עבודה לתחרות יתחייב כי העבודה אשר הוגשה לתחרות זו זכתה בפרס כלשהו לא תוגש לכל תחרות אחרת בטרם פרסום תוצאות תחרות המשרד והצגת העבודה בתערוכה שתתקיים (אם וככל שתתקיים) בעקבות התחרות.
- 3.5 סטודנט לא יגיש עבודה לתחרות ולא יזכה בפרס פעמיים במהלך לימודיו.
- 3.6 סטודנט לא יגיש לתחרות עבודה אשר הוגשה על ידו לכל תחרות אחרת של כל גורם שהוא ואשר זכתה בפרס כלשהו.
- 3.7 **ועדת שיפוט פנים מוסדית:** היא ועדת שיפוט שתבחר על-ידי המוסד שבמסגרתו מבוצעות עבודות ופרויקטים בתחום: העיצוב והתכנון של מבני חינוך. הוועדה תבחן את העבודות שיגישו הסטודנטים בסיום הפרויקט, עם ההגשות הסופיות במוסד, תבחר ותעביר את העבודות המצטיינות לתחרות ולוועדת השיפוט במשרד החינוך התרבות והספורט, על-פי ההנחיות שיועברו אליה.

4.1 ועדת השיפוט המשרדית תעניק פרסים ב-4 קטגוריות:

4.1.1 פרויקט משולב-מורכב, מיועד לשנות לימוד ד-ה, יהיה פרויקט של תכנון מערכת חינוכית תרבותית מתוחמת במרחב האורבני בהיקף של עד 8,000 מ"ר המיועדת לכ-1,300 תלמידים, הפתוחה לקהילה ועוסקת בשילוב ושיתוף מבנים ותכנים עם הקהילה וצרכיה. הפרויקט חייב להציע מרחבי למידה פורמליים ומתחייב למערכת החינוך הפורמלית. יש להתייחס למערכת המבנים והחצרות כמכלול לתכנון. הפרויקט יבדוק את מערכת הקשרים שבין מבני מערכת החינוך, שיטות הוראה/למידה עדכניות ובין צרכי הקהילה (חינוך ותרבות).

הדגש יהיה על הצעות וחדשנות בניתוח המערכים התפקודיים הפנימיים של המערכת המוצעת, לדוגמה: מבני חינוך ותרבות בשילוב רב-תכליתי עם מבנה וחלל עירוני ציבורי העונים לדרישות חינוך עדכניות ועתידיות הן במערכת החינוך הפורמלית והן במערכת הבלתי פורמלית, וכן, מבני חינוך ותרבות המתחייבים לשאלת תכנון בר-קיימא, פתרונות אקלימיים, סביבתיים וחברתיים.

4.1.2 פרויקט בסיסי, מיועד לשנות לימוד ב-ג, ייקרא פרויקט תכנוני של בית-ספר, מתוחם במרחב הפיזי בהיקף של עד 2,500 מ"ר, בשכבות גיל מוגדרות כגון: חטיבה צעירה + בית-ספר יסודי, העונה לפרוגרמה חינוכית עתידית ומשלב רעיונות חדשניים בהוראה/למידה וכולל מרכיבי תכנון המתמודדים עם סוגיות אלו.

הפרויקט חייב להתייחס למערכת החינוך הפורמלית ולהציע מרחבי למידה פורמליים וכן להתייחס לשאלות תכנון בר-קיימים, ופתרונות אקלימיים, סביבתיים וחברתיים.

4.1.3 פרויקט של הסבת מבנים - יהיה פרויקט של רה-ארגון מבנים קיימים והסבתם ליעדים אחרים בשל: התרוקנות מבנים והזדקנותם, שינוי מוסדי או הבראה וכו', תוך התאמתם לשיטות הוראה/למידה עדכניות. ניתן להציע פרויקט של שילוב מבנה בית-ספר ישן עם מבנה חדש.

4.1.4 פרויקט של מודל תיאורטי* - יהיה פרויקט ניסויי מחקר אשר מטרתו לשאול שאלות ולהציב אתגרים בתחום החשיבה האדריכלית לתכנון מבני חינוך. המודל התיאורטי מחולל אפשרויות של תכנים, הקשרים בחלל ובזמן אשר מתאימים לקהילה עתידית במרכזים אורבניים או בפריפריה.

פרויקט זה ניתן יהיה להגיש הן במסגרת **פרויקט מורכב-משולב**, הן במסגרת **פרויקט בסיסי**.

* פרויקט של מודל תיאורטי - לא יהווה קטגוריה נפרדת לפרס, אלא ישולב במסגרת הקטגוריה לפרויקט מורכב-משולב ופרויקט בסיסי.

- 4.1.5 **פרויקט בתחום העיצוב** – מאפשר עבודות ב-2 תחומים:
- **בתחום עיצוב פנים** – תכנון ועיצוב של חללים במבנים קיימים או תוספות למבנים קיימים, כולל חללים חיצוניים, המאפשר שינוי משמעותי בתפקוד וביצירת סביבה לימודית עדכנית בהתייחס לשיטות הוראה/למידה עדכניות ומשתנות.
 - **עיצוב תעשייתי ועיצוב המוצר** – מוצרים, אביזרים ומתקנים המשרתים את הסביבה הלימודית והתהליך החינוכי, כולל תכנון חצרות בתי ספר כמפורט בסעיף 4.2.3.
- 4.1.6 קיימת אפשרות לפרויקט של תכנון נוף בלבד, במסגרת הפרויקטים המפורטים בסעיפים 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4.
- 4.2 הפרטים יוענקו עבור עבודות תכנון מהתחומים האלה:**
- 4.2.1 תכנון כולל על-פי המוגדר בסעיפים 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6.
- 4.2.2 תכנון נוף ועיצוב הסביבה של המבנה החינוכי – חצרות בית-הספר כמרחבי למידה/הוראה העונים על היבטי הפוגה, הפעלה וחיברות ובשילוב אלמנטים מפעילים וכו', בהתאמה לאזור אקלימי-גיאוגרפי והיסטורי, לתכנון בר-קיימא ולתכנון סביבתי וחברתי.
- 4.2.3 עיצוב תעשייתי/מוצר לפי הפירוט שלהלן:
- ריהוט – לרבות מערכות ישיבה, פנים וחוף, ריהוט ספרייה, ריהוט מעבדה, מרכזי תיקשוב, מערכות תצוגה, לרבות מערכות מידע, תקשורת וכו'.
 - מתקני משחק ופנאי, מתקנים מפעילים או פעילים בסביבה הלימודית הכוללת (פנים וחוף).
המוצרים והמתקנים יעמדו במפגעי אקלים ועל פי עקרונות תכנון בר-קיימא.
 - מוצרים ואביזרים הקשורים למבנה, למרחב הלמידה ולחצרות בית-הספר כגון: כיתות חוף ואמצעי הצללה, שערים, עמדות שומר וגדרות, ברזיות, לוקרים, מתקנים שימושיים, מתקני שילוט ועוד, פריטים נוספים לפי בחירה.
- 4.2.4 עיצוב פנים – תכנון ועיצוב חללים גמישים, רב-תכליתיים המתאימים לשיטות הוראה פעלתניות עדכניות, עיצוב מבואת כניסה לבית-ספר כמרחב ייחודי מזמן ומקבל, עיצוב מקומות ייחודיים הנוצרים כפוזיטיב או נגטיב בחללים פנימיים וחיצוניים, עיצוב מקומות וחללים אינטימיים במרחבים גדולים, מרכזי תיקשוב, ספריות וכו' – למבנים ולחללים קיימים או תיאורטיים, תוך התייחסות לבחירת חומרים, צבעים, טקסטורה ומרקם.

לתשומת לב:

- 4.2.5 - המשרד מועניין בפתרונות ובהדגשת רעיונות כמפורט בסעיף 4.2.4 לעיל.
- בעקבות דוח ועדת דברת המשרד מעוניין בעיצוב פינות עבודה למורה ולתלמיד - לפרויקט כזה יוענק פרס מיוחד.
- המשרד מבקש להעניק יתר תשומת לב לפתרונות פיזיים אדריכליים בתכנון המונעים חיכוך ואלומות והשחתה במרחב הבית-ספרי כמפורט בסעיף 4.3.6 להלן.

4.3 בעבודות שתוגשנה לתחרות הסטודנטים נדרשים להדגשים האלה:

- 4.3.1 רב תכליתיות בתכנון מבני בית-הספר, כך שיאפשרו שימוש מבנים משותף לצרכי בית-הספר ולצרכי הקהילה
- 4.3.2 שמירת הזיקה שבין המבנה לסביבת החיים הטבעית שבו נמצא המוסד החינוכי, לרבות החיבור שבין הנוף והמרחב האורבני למבנה, בתשומת לב ל"בנייה ירוקה"
- 4.3.3 תכנון פונקציונלי, אך עם דגש על פיתוח היבטים של חדשנות ועדכנות פדגוגית
- 4.3.4 תכנון גמיש של מרחבי הלמידה, תוך התייחסות לגורמי למידה נוספים כחלק ממערך הלמידה כגון: הורים, חונכים, מומחים חיצוניים ועוד
- 4.4.3 יצירת חללים משותפים ורב-תכליתיים כמרחבי למידה/פעילות גמישים, המעודדים מעורבות חינוכית ותרבותית של התלמידים.
- 4.3.6 פתרונות אדריכליים בתכנון ובעיצוב המרחבי המונעים יתר חיכוך, אלימות והשחתה, במרחבי הפעילות של המוסד החינוכי
- 4.3.7 תכנון גודל המוסד החינוכי, כך שיאפשר אינטימיות ותחושת מרחב אישי של כל לומד, או קבוצת לומדים, גם בקומפלקס גדול
- 4.3.8 יצירת קשר בין התכנון לעיצוב (פנים וחוץ) בתשומת לב לתפיסת החלל, לבחירת החומרים, להתאמת הצבעים לסביבת הלימוד ולערכים אסתטיים
- 4.3.9 התייחסות למפגעים סביבתיים פנימיים וחיצוניים, כגון: מפגעי רעש, מזג-אוויר, נגישות לבעלי מוגבלות, חניונים תת-קרקעיים וכו'.
- 4.3.10 שמירת הרקמה התכנונית שבין מבנים ישנים לחדשים, קשר או קונטקסט בין ישן לחדש, בהתייחסות לשימור ערכי המסורת התרבותית.

5. תקציב הפרסים

- 5.1 וועדת השיפוט לתחרות תבחר עד 12 עבודות סטודנטים, מתחומי התכנון והעיצוב של מבני חינוך על-פי הקטגוריות המפורטות, מבין העבודות שתוגשנה לה על-ידי ועדות השיפוט הפנים מוסדיות. הליך השיפוט של ועדת השיפוט המשרדית מפורט בהמשך בסעיף 8.
- 5.2 הוועדה תעניק מדי שנה פרסים ל-12 סטודנטים לכל היותר, בסכום כולל של עד 55,000 ש"ח.
- 5.3 ועדת השיפוט המשרדית תעניק פרסים ב-4 קטגוריות כפי שפורט בסעיף 4.1.
- 5.4 בכל קטגוריה יוענקו עד 3 פרסים לכל היותר.
- 5.5 פירוט הפרסים על פי הקטגוריות:

פרס ראשון	פרס שני	פרס שלישי	פרויקט מורכב-משולב	פרויקט בסיסי	פרויקט הסבת מבנים	פרויקט עיצובי
9,000 ש"ח	6,000 ש"ח	7,000 ש"ח	9,000 ש"ח	7,000 ש"ח	6,000 ש"ח	5,000 ש"ח
6,000 ש"ח	4,000 ש"ח	4,000 ש"ח	6,000 ש"ח	4,000 ש"ח	4,000 ש"ח	4,000 ש"ח
3,000 ש"ח	2,000 ש"ח	2,000 ש"ח	3,000 ש"ח	2,000 ש"ח	2,000 ש"ח	2,000 ש"ח

בנוסף פרס לפרויקט מועדף כמפורט בסעיף 4.2.5 - 2,000 ש"ח.

6. נוהל הגשת הבקשות לתחרות

- 6.1 המוסדות המעוניינים להשתתף בתחרות יודיעו לגף לעיצוב חזות מבני חינוך את שם הקורס/סטודיו/פרויקט שהם עתידים לקיים, בהתאמה לקטגוריה כמפורט בסעיף 4, שנת הלימוד ושמות המנחים.
- 6.2 המוסדות ירשמו לתחרות עד לתאריך הקובע כפי שיפורסם על ידי הגף לעיצוב חזות מבני חינוך. לאחר מועד זה לא ניתן יהיה להרשם לתחרות.
- 6.3 הסטודנטים יגישו עבודותיהם לתחרות באמצעות המוסד בכפיפות למועדי ההגשה שייקבעו על-ידי ועדת השיפוט המשרדית ועל פי הנחיות ההגשה של המשרד.

לתשומת לב:

- 6.4 העבודות והפרויקטים המוגשים לתחרות צריכים לענות על הקריטריונים והקטגוריות של התקנון. עבודה/פרויקט שלא יוגש על פי קריטריונים וקטגוריות אלו ייפסל ולא יבדק על ידי ועדת השיפוט.

7.1 הרכב הוועדה

ועדת השיפוט המשרדית לתחרות תורכב מ-11 חברים לפי הפירוט הזה:

- סמנכ"ל ומנהל מינהל הפיתוח (ישתתף בשיפוט הסופי)
- מנהלת הגף לעיצוב חזות מבני חינוך – יו"ר הוועדה
- מנהל אגף בינוי ותקצוב, מינהל הפיתוח
- אדריכל, יועץ המינהל
- ארבעה אדריכלים, נציגי ציבור ו/או גופים ציבוריים
- נציג המינהל הפדגוגי
- נציג ציבור
- מנהל בית-ספר
- נציג חשב המשרד – משקיף.

7.2 תפקידי הוועדה

- 7.2.1 הוועדה תודיע לכל המוסדות להשכלה גבוהה שיש בהם מחלקות לארכיטקטורה, לבינוי ערים ולעיצוב על האפשרות להתמודד על הפרסים בתנאי שהם יקיימו קורסים וסטודיו ייעודיים בנושאים שנקבעו כרלוונטיים להם. הוועדה תפרסם את תקנון התחרות והפרסים בין המוסדות.
- 7.2.2 הוועדה תפרסם בשני עיתונים במשך יומיים הודעה בדבר המועד והנוהל להגשת הבקשות. התקנון וההכרזה על התחרות יישלחו למשרד הדיקן בכל מוסד ולאגודות הסטודנטים.
- 7.2.3 הוועדה תקבע את גובה הפרסים לסטודנטים ואת נוהל הגשת המועמדות לפרס.
- 7.2.4 הוועדה תבחן את העבודות שתוגשנה על-ידי ועדות השיפוט הפנים המוסדיות, בהתאם לקריטריונים שייקבעו על ידה כמפורט בסעיף 9, ותפרסם את החלטותיה ביחס לזוכים.
- 7.2.5 הוועדה תדאג לשמירת העבודות המצטיינות, שתוגשנה לתחרות, לשם הצגתן בתערוכה או בדרכים שייקבעו בנפרד.

8. נוהל בחירת חברי ועדת השיפוט לתחרות ודרך עבודתה

- 8.1 ועדת שיפוט לתחרות: וועדה המורכבת מ-11 חברים לפי המפורט בתת-סעיף 2.1 לעיל והשופטת את העבודות המצטיינות המוגשות לתחרות, באמצעות ועדות השיפוט הפנים מוסדיות.
- 8.2 קריטריונים: קווים מנחים לשיפוט העבודות שיוגשו לוועדה המשרדית (ראה בסעיף 9 להלן).
- 8.3 מנהל המינהל לפיתוח מערכת החינוך יבחר את חברי הוועדה ויוציא להם כתב מינוי. תוקף המינוי יהיה לשנתיים.
- 8.4 הוועדה תמונה רק לאחר תום מועד הגשת הבקשות על-ידי המוסדות.
- 8.5 הוועדה תפעל לבחינת העבודות לפי הנוהל הזה:
- שלב א': בחינת הפרויקט המוצע; תכניות, חומר תיעודי, מודל, שהוגש כהמלצה על-ידי ועדות השיפוט הפנים מוסדיות
- שלב ב': זימון מועמדים להצגת העבודות, אם יש צורך, לפני החלטה סופית של הוועדה
- שלב ג': דיון מסכם.
- 8.6 החלטות הוועדה תתקבלנה ברוב דעות, והן אינן ניתנות לערעור
- 8.7 הוועדה תקבע את החלטותיה בהתאם לקריטריונים המופיעים בסעיף 9
- 8.8 הוועדה שומרת לעצמה את הזכות לפסול עבודות שיוגשו לתחרות שלא על פי הקריטריונים המפורטים בתקנון כאמור בסעיף 6.4, ו/או לשפוט אותן.
- 8.9 הוועדה שומרת לעצמה את הזכות לקבוע ולהחליט אלו עבודות, מבין אלו שהוגשו לתחרות יוצגו בתערוכה המסכמת.

9. הקריטריונים לשיפוט העבודות המוגשות

- הקריטריונים שלהלן ינחו את ועדות השיפוט הפנים מוסדיות וכן את ועדת השיפוט לתחרות לבחירת העבודות המצטיינות:
- 9.1 חדשנות – האם בעבודה קיימים אלמנטים תכנוניים חדשניים, המאפשרים יציקת תכנים חדשים למבנה כגון שיטות הוראה מתקדמות, אדריכלות ירוקה, חשיבה יצירתית, פיתוח כלים חדשים, עיצוב חדשני
- 9.2 תכנון פונקציונלי ומרחבי
- 9.3 שילוב של העבודה בסביבה ובנוף

- 9.4 שימוש בטכנולוגיות ובחומרים חדשים
- 9.5 שילוב בין ישן לחדש ותכנון הכולל שימור ושיקום
- 9.6 תכנון בר-קיימא המתייחס לתנאים סביבתיים, אקלימיים וחברתיים.
- 9.7 שימוש במבנים קיימים תוך שינוי ייעוד בהתאם למטרות החינוך
- 9.8 התאמה בין המבנה הפיזי למתכונת הפדגוגית של בית הספר
- 9.9 עיצוב הפנים
- 9.10 תכנון המסייע לתחזוקה עתידית שוטפת של מבנה החינוך

10. נוהל פרסום הזוכים בפרסי הגרף

- 10.1 לאחר ההחלטות של וועדת השיפוט וקביעת הזוכים בפרסים יעביר יו"ר הוועדה למוסד את רשימת הזוכים. המוסד יודיע לסטודנטים אם הם זכו אם לא.
- 10.2 משרד החינוך התרבות והספורט יקיים טקס לחלוקת הפרסים.
- 10.3 משרד החינוך התרבות והספורט יציג את העבודות שתוגשנה לתחרות בתערוכה מסכמת "עיצובים בחינוך".